

IUSTIN PANȚA AND THE GENERATION OF THE 90S

Sînziana Șipoș

PhD Student, "Lucian Blaga" University of Sibiu

Abstract: This paper argues the contribution of Romanian criticism to defining the '90s poetic generation. The term 'generation' had been used mostly in the 20th century, to divide the poetical movements which every decade, seemed to develop new specific features. Although during the communist era, it was justified and accepted by the literary world, after the revolution from December '89, things got complicated as freedom was gained and there was felt the need for change. So, critics started to deny the functions of the term 'generation', some of them arguing that it represents an old way of separating the different types of poetry. But although they dissolved the use of the 'generation' word, they could not find another term to replace it, in order to describe a structure of the poetry books which kept being released on the market.

Keywords: generation, poetry, poetic self, critic, communism.

Termenul de generație a fost pus în discuție de nenumărate ori de către critici, aceștia contestând sau exprimându-și vehement dezacordul cu legitimitatea sa. Dezbaterile s-au înmulțit în special după revoluția din '89, când libertatea individului nu a mai fost periclitată de regim. Confundat semantic de multe ori cu *promoție*, termenul *generație* a fost folosit din cauza apariției unei nevoi de a uni sub aceleași valori operele apărute în fiecare deceniu. În perioada ceaușistă justificarea existenței generațiilor poetice era dată de însăși politica regimului, care prin tratamentele de teroare instituite, instiga la revoltă, ce la rândul ei unea. Pe de altă parte, era dificil ca un scriitor să se afirme independent de un grup. Se formau în acest fel afinități comune care justificau unirea operelor poetice ale autorilor sub aceeași egidă. După decembrie 1989 nu au mai existat cauze suficiente, în opinia anumitor critici, pentru a determina această nevoie de unire care să motiveze apariția unei noi generații poetice. Însă dacă acceptăm această ipoteză conform căreia operele poezilor debutați după 1989 nu prezintă suficiente trăsături originale comune care să-i plaseze sub egida unei noi generații, atunci întrebarea care apare este unde le încadrăm. Unii exegeți, precum Sanda Cordoș, susțin că generația '90 nu cuprinde o poetică de sine stătătoare, și că ar fi mai degrabă o prelungire (prin

promovarea aceluiași valori) a generației anterioare, generația '80. Pe de altă parte, Paul Cernat desființează cu radicalitate împărțirea pe generații după 1989, susținând că acest fel de clasificare face parte din vechiul sistem și introduce ideea necesității unui nou tip de împărțire, fără a-l denumi și a-l defini însă. Lucrarea de față își propune așadar să cerceteze în ce măsură mai este valabil termenul de generație după revoluția din decembrie '89 și să studieze prezența trăsăturilor care fac din debutanții de după anii '90 niște inovatori. Această investigație este necesară pentru a determina dacă poezia apărută după 1989 reușește să se desprindă de cea optzecistă, aparținând în acest fel unei noi generații poetice.

Unul din criticii care a susținut apariția unui nou val de poeți este Mircea Martin. Acesta a condus ședințele cenaclului Universitas, cenaclu în care s-au format în principal scriitorii nouăzeciști, a căror operă a fost validată din punct de vedere estetic și de către alți exegeți. Și totuși, criticul nu a realizat un studiu amplu în care să descrie particularitățile operelor poezilor aparținători aceleiași grupări. În anii 80, într-un interviu luat de Titus Crisciu pentru *Tribuna*, mai precis, în 1987¹, Mircea Martin se declară un susținător al *promoției* '80: „Această promoție ('80) se află acum în curs de afirmare și unitatea ei, pe deasupra diferențelor de «școală» sau de temperament, mi se pare evidentă, chiar dacă importanța nu-i este recunoscută de toată lumea. Această unitate stă, înainte de toate, într-o anumită poziție față de cultură. Și orice ar crede diverși autori de articole și note (injurioase ori numai bășcălioase), contribuția promoției '80 va fi destul de repede validată de istoria literară națională.” Ferindu-se de a folosi termenul de *generație*, criticul semnalează devreme, din mijlocul evenimentelor, faptul că există o serie de trăsături comune care unește operele optzeciștilor într-un tot unitar. Încrederea în *această unitate* are la bază ceea ce exegetul numește *o anumită poziție față de cultură*, care este reprezentată în același mod de operele scriitorilor în discuție. Odată cu trecerea timpului, s-a dovedit că într-adevăr, istoria i-a păstrat pe optzeciști, care au devenit o grupare a cărei opere au fost reținute. Opțiunea de a scrie o lucrare amplă despre această mișcare, a cărei activitate se desfășoară în deceniul al nouălea, nu este pusă în practică de critic: „M-am considerat, de altfel, de la început implicat în devenirea unora dintre reprezentanții ei nu numai în scris, căci există și diferite alte moduri și prilejuri de a pune umărul la descoperirea de sine și afirmarea unui tânăr scriitor. Deși le cunosc îndeaproape opera de până acum, nu mă gândesc să le dedic o carte în exclusivitate. Asemenea cărți sunt mai convingătoare când sunt scrise chiar din perspectiva generației respective și la temperatura elanului ei creator. După câte

¹ Mircea Martin, *Radicalitate și Nuanță*, Editura Tracus Arte, București, 2015, p. 442;

știu, ele, cărțile, există deja (am citit în manuscris una a lui Ioan Bogdan Lefter, alta a lui Mircea Mihăieș), urmează să fie publicate.”² Așadar, deși consideră că are un rol important în devenirea acestei grupări, *nu numai în scris*, ci și în *descoperirea de sine*, Mircea Martin nu include într-un studiu dezvoltat caracteristicile comune care conduc la formarea unei unități. Argumentul pe care-l folosește este legat de posibilitatea de a scrie o astfel de lucrare din *miezul lucrurilor*, fiind mai *convingătoare* dacă sunt evidențiate din *perspectiva generației respective*.

Acestea erau argumentele aduse de Mircea Martin în perioada în care generația '80 își desfășura activitatea, lipsa dezvoltării unui studiu care să-i prezinte pe optzeciști fiind justificat prin lipsa unei viziuni dinăuntru a criticului; într-un alt interviu, luat cu zece ani mai târziu, de către Jenica Stănculescu, raționamentele par să se schimbe. Exegetul prezintă o schimbare de perspectivă, afirmând faptul că lipsa scrierii unui studiu în care să fie prezentate trăsăturile ce unesc operele nouăzeciștilor într-un nou val poetic, se datorează dorinței de a nu dezvolta o critică de susținere: „Cenaclul (Universitas) a produs foarte mulți scriitori în al căror destin eu continui să cred. Evoluția lor mă preocupă, firește, dar nu în forma unei *critici de susținere*. N-am făcut lucrul acesta pentru că mi s-a părut nepotrivit și chiar puțin indecent. Relația mea cu acești tineri scriitori a fost una destul de apropiată, amicală. Am alcătuit la un moment dat o familie spirituală, încât a mă erija apoi într-un comentator «obiectiv», a emite judecăți de valoare despre niște autori cu care, evident, am intrat în relații de complicitate artistică, mi s-a părut deplasat și inaccesibil. Am considerat că era datoria altora să-i judece, să-i situeze, să facă, altfel spus, la apariția volumelor lor, ceea ce eu însumi am încercat să fac atunci când ele nu existau decât fragmentar.”³ Așadar, criticul nu a realizat o cercetare aprofundată nici a problematicii ridicate de valul poetic optzecist și nici a celei aduse de cel nouăzecist. Dacă în cazul optzeciștilor, refuzul devine categoric din cauza faptului că exegetul nu se consideră a fi situat în mijlocul procesului de evoluție al noii mișcări, în cel al nouăzeciștilor, după spusele criticului, impedimentul a fost cauzat de o prea mare implicare în formarea acestor scriitori. Prietenia dintre Mircea Martin și poeții nouăzeciști îl împiedică pe exeget să se lanseze într-o campanie de susținere, conform afirmațiilor sale. Totodată, acest lucru semnifică și faptul că eseistul plasează la același nivel realizarea unui studiu care să traseze trăsăturile noului val, cu o scriere de susținere și de promovare.

---

² *Ibidem*;

³ *Ibidem*, p. 456;

Însă Mircea Martin nu este singurul care nu a scris un astfel de studiu care să fixeze particularitățile originale ale nouăzeciștilor, întrucât nici Laurențiu Ulici și nici Dan-Silviu Boerescu n-au realizat o astfel de cercetare. În afară de articole, al căror conținut este desigur semnificativ, nu există nicio cercetare amplă în care să se stabilească direcțiile comune nouăzeciștilor, direcții care să-i separe pe aceștia din urmă de antecesori.

De asemenea, dacă în multe ocazii Mircea Martin este refractar în a folosi termenul de *generație*, înlocuindu-l cu *promoție* atât în cazul optzeciștilor, cât și al nouăzeciștilor, exegetul sfârșește prin a le folosi pe ambele, deși el însuși specifică o serie de diferențele notabile: „Ar trebui în primul rând să distingem între *generație* – care, cel puțin din punct de vedere biologic, nu poate fi decât una la 30 de ani – și *promoție*. Împărțirea pe generații și promoții e o comoditate spre care te împinge însăși logica timpului, cronologia. Oricând se pot aduce corecturi sau contraargumente acestei abordări pentru că nu este decât una printre altele posibile. Nu cred că e aberantă, ea corespunde, în mare, evoluției literare propriu-zise. De pildă, după ce, în a doua parte a anilor '60, s-a afirmat o generație numită astăzi șaizecistă, în anii '70 s-au afirmat alți scriitori, s-a constituit o nouă promoție și s-a produs, în consecință, o anumită schimbare, mai vizibilă în poezie decât în proză, de pildă, care a constat într-un bemol pus pe exaltarea lirică, în apariția unei unde ironice în poezie, a unui accent mai puternic de reflexivitate, într-o folosire mai atentă și mai rară a metaforei.”⁴ Astfel, criticul consideră că este o consecință normală a cronologiei procesul de împărțire în generații și promoții, dar nu explică amănunțit mai multe diferențe între cele două. Singurele deosebiri par a fi cele ce țin de perioada de timp dintre ele și faptul că promoțiile nu produc opere cu schimbări majore, fiind legate de cele produse de generația anterioară. De altfel, exegetul consideră că este îndreptățit ca și alte încadrări să fie puse în discuție, cu o la fel de legitimă aplicabilitate. Odată cu această continuă comutare apare o instabilitate cauzată de lipsa fixării unor definiții stabile a noțiunilor de *generație* și *promoție*. În opera sa *Generație și creație*, criticul afirmă că „generația nu înseamnă altceva decât un ritual cotidian de trecere spre solitudinea esențială a creației”⁵. Definiția lui Mircea Martin demonstrează faptul că generația unește prin semnificația ei, structurile comune operelor aparținătoare. Care sunt însă criteriile care stabilesc dacă optzeciștii respectiv nouăzeciștii formează o generație sau o promoție poetică? Această întrebare este justă întrucât nu există un studiu care să clarifice care sunt trăsăturile care fac din

⁴ *Ibidem*, p. 482-483;

⁵ Raluca Dună, *Tema lunii: generații literare: despre generații, de ieri și de azi*, în *România literară*, Nr. 15, 2010, http://www.romlit.ro/despre_generatii_de_ieri_si_de_azi, [accesat 20.09.2015];

valul poetic optzecist, respectiv nouăzecism, o promoție / o generație literară. Mircea Martin afirmă că scriitorii șaizeciști ar fi constituiți într-o generație și că șaptezeciștii ar fi o promoție. Dar atunci ar însemna conform definiției termenului de generație, care apare odată la 30 de ani din cele spuse de exeget, că următoarea generație ar fi cea nouăzecistă. Odată cu aceste afirmații, apar însă alte întrebări fundamentale. Este generația '80 de fapt o promoție? În același sens, sunt constituiți noii poeți nouăzeciști într-o generație? Răspunsurile criticilor nu sunt complete și nu se stabilesc astfel niște criterii clare pe baza cărora să se determine diferențele notabile între direcțiile poetice discutate.

M. Vulcănescu este cel care teoretizează pe larg termenul *generație*, încercând să soluționeze problema confuziei care apare în jurul lui. Definindu-l din punct de vedere *biologic, sociologic, statistic, istoric, psihologic, cultural, politic și economic*, sociologul consideră că generația este o noțiune lipsită de necesitate, care nu trebuie negată sau universalizată, ci doar înțeleasă. Concluzia exprimă faptul că ceea ce oferă unitate generației constă în *interesul dominant* al membrilor ei, în *problematika centrală a acestora*.⁶ Încercarea lui Vulcănescu aduce o clarificare parțială a problemei, dar este întregită de cea a lui Nicolae Manolescu⁷, acesta din urmă plasând pe același loc termenii de *generație* și *paradigmă*: „Istoriografia dă naștere istoriei literare, a cărei «realitate» este produsul unor concepte. Cum ar fi chiar cel de generație literară: istoricii literari nu mai caută generații reale în intervale obiective de timp, ci determină aceste intervale prin aplicarea conceptului lor de generație ca paradigmă dominantă.” Timpul nu mai este cel care dictează în opinia lui Manolescu împărțirea în generații literare, acestea apărând ca o consecință a aplicării unui anumit set de concepte asupra operelor. Pe de altă parte, peste zece ani, într-un nou articol cu aceeași temă, Manolescu prezintă o nouă perspectivă, afirmând că de fapt „nu există o legătură clară și inevitabilă între preluarea ștafetei de către o nouă generație și schimbarea paradigmei”.⁸ Lacunele din definiții apar din nou, nefiind clar de ce Manolescu nu mai consideră că o nouă generație reprezintă de fapt o nouă paradigmă.

O altă direcție, prezentată într-un interviu realizat de Daniel Cristea-Enache, Carmen Mușat susține că „Despre generații de creație s-a vorbit intens până în 1989 și foarte puțin în ultimii zece-cincisprezece ani. Termenul «generație» a fost utilizat de criticii generației '60,

⁶ *Ibidem*, [accesat 20.09.2015];

⁷ Manolescu, Nicolae, Editorial: *Generație literară*, Nr. 2, în *România literară*, 2000, http://www.romlit.ro/generaie_literar, [accesat 20.09.2015];

⁸ *Ibidem*, [accesat 20.09.2015];

pentru a impune, într-un context istoric deloc favorabil – cel de la jumătatea deceniului șapte al secolului XX –, nu doar nume noi de scriitori, ci și o viziune despre literatură fundamental diferită de realismul socialist al deceniului șase. În regimul totalitar comunist era foarte dificil, dacă nu chiar imposibil, ca un scriitor să reușească să se impună de unul singur. Forța grupului era importantă, cu atât mai importantă cu cât majoritatea celor ce au debutat în anii '60 aparțineau și biologic, nu doar estetic, aceleiași generații.⁹ În opinia criticului, termenul de *generație* a apărut mai degrabă ca o necesitate a situației dificile din sistemul comunist, cu rolul de a uni scriitorii sub valori care luptau împotriva viziunilor despre literatură cultivate de realismul socialist. Facilitarea acestui demers a fost dată atât de vârsta biologică a autorilor, după cum spune eseista, cât și de estetica pe care o cultivau. Odată cu revoluția, această uniune ar fi intrat într-un proces de dizolvare care a plasat sub un con de umbră acest tip de clasificare. Însă problematica unei clasificări, a unei ierarhizări a fost dintotdeauna pusă și dacă nu sub egida unei generații (referindu-mă la perioada de după 1989, după cum afirmă și exegetul), atunci ar apărea din nou întrebarea „sub ce clasare”? Carmen Mușat nu specifică însă care sunt metodele care sunt aplicate în studiul poetilor debutați după decembrie 1989.

Apropiat de opinia eseistei, însă mult mai vehement, Paul Cernat neagă orice pornire de a clasifica poezia de după '89 în generații poetice, susținând: „periodizarea pe căprării generaționist-decenale de tip generația '60-'70-80'-90-2000-2010 ș.a.m.d. mi se pare, de la un punct încolo, irelevantă, inclusiv în ordine istorico-literară. O formă comodă, simplistă de încadrare trădând un deficit conceptual și un anume autism localist. Unii i-ar spune, probabil, originalitate locală... Chiar așa: în ce parte a lumii se mai practică astfel de încadrări literare? Nu cumva avem de-a face, printre altele, cu o moștenire a ceaușismului, un fel de combinație stranie între nostalgia «tinerei generații» interbelice (numite de Dan C. Mihăilescu «generația '27») și planurile cincinale?»¹⁰ Argumentul criticului este acela al faptului că această formă de împărțire a operei poetice este una demodată, formată pe un model comunist, care nu ar mai avea de ce să funcționeze odată cu depășirea acelei perioade istorice. Însă deși îl neagă, nu îl înlocuiește și nu aduce nicio soluție care să ofere o clasificare pertinentă în favoarea celei

⁹ Daniel Cristea-Enache, *Literatura de azi, Dialoguri pe net*, Editura Polirom, 2013, https://books.google.ro/books?id=tKkaAgAAQBAJ&pg=PT193&lpg=PT193&dq=laurentiu+ulici++generatia+90&source=bl&ots=LdyoHFIZe7&sig=sjj2knuOP3PnJpGamJwAmncCwNE&hl=en&sa=X&ved=0CB4Q6AEwAGoVChMIibT_0tbgyAIVTFkUCh29wAq5#v=onepage&q=laurentiu%20ulici%20%20generatia%2090&f=false, [accesat 24.09.2015];

¹⁰ Paul Cernat, *Obsesia generaționistă în Bucureștiul cultural*, Nr. 12, / Supliment al *Revistei* 22, <http://www.romaniaculturala.ro/articol.php?cod=6042>, [accesat 23.09.2015];

desființate. În fine, puținele lămuriri care sunt aduse cu privire la clasificarea operelor poetice de după '89 în generații sunt nu reușesc să dea răspunsuri definitive, acest lucru datorându-se poate și lipsei de consistență a studiilor. O elucidare pertinentă a problemei ar fi poate cea a lui Nicolae Manolescu, din articolul scris pentru *România Literară* în 2000, în care afirmă că o nouă generație literară înseamnă o nouă paradigmă. Însă subiectul merită să fie dezvoltat, întrucât prezintă o importanță semnificativă.

Cei care îl situează pe Iustin Panța în generația '90, fiind de acord și participând tacit la acest mod de a împărți perioadele literare, consideră că există trăsături noi, diferite de cele ale poeziei optzeciste, care unesc operele poetice într-o nouă grupare. De unde provin aceste noi trăsături și care sunt factorii care le-au influențat apariția sunt întrebări la care s-a răspuns din unghiuri diferite. În primul rând, Sanda Cordoș împarte autorii care au debutat după '89 în două grupări. Prima ar fi o prelungire a optzecismului, datorită faptului că influența asupra operei a avut loc tot în perioada comunistă, iar a doua e cea a celor care au experimentat pentru o perioadă libertatea lumii de după înlăturarea comunismului: „A doua serie care își începe acum viața literară cuprinde scriitorii care - în opinia mea - configurează al doilea val al optzecismului, scriitorii care nu contestă, ci se simt solidari cu poetica optzecistă pe care, prin noutățile aduse, o consolidează și o rafinează. Aș înscrie aici autori precum Adrian Oțoiu, Simona Popescu, Caius Dobrescu, Andrei Bodiu, Marius Oprea, Ioan Es. Pop, Judith Mészáros, Floarea Țuțuianu, Petre Barbu, Ovidiu Pecican, Corin Braga, Iustin Panța, Iulian Boldea, Radu Aldulescu, Dan-Silviu Boerescu, Horia Gârbea, Mihail Galațanu, [...]. În sfârșit, o a treie serie de debutanți cuprinde tineri care (deși unii sunt apropiați de vârsta celor din seria precedentă) își fac studiile după 1990, au alte lecturi, alte experiențe de viață și alte valori, încheagă, așadar, o altă sensibilitate, vizibilă în tonul și tematica diferită a cărților lor. Mă refer la autori precum Bogdan Suceavă, Dan Lungu, Lucian Dan Teodorovici, Mihail Vakulovski, Ștefan Baștovoii, [...]. Primele două serii sunt, așadar, mai curând într-un raport de continuitate, în vreme ce a treia se desprinde, tinde (uneori chiar realizează) spre o anumită ruptură față de literatura anterioară.”¹¹ Astfel, există două generații în accepțiunea Sandei Cordoș: una a nouăzeciștilor, a celor care au avut experiențe în societatea în care libertatea era câștigată de individ, și una care e de fapt o prelungire a celei anterioare, a optzecismului. Este însă validă o clasificare a operelor poetice care se bazează exclusiv pe experiența poetilor? Unde începe și unde se

---

¹¹ Sanda Cordoș, *Bursa debuturilor 1990 - 1999*, Anchetă realizată de Cristina Spătăreanu și Bianca Burta-Cernat în *Bucureștiul cultural*, Nr. 12 / Suplimentul *Revistei* 22, <http://www.romaniaculturala.ro/articol.php?cod=6054>; [accesat 27.09.2015];

termină influența experienței asupra operei? În ce măsură este aceasta un factor semnificativ în judecarea operelor de valoare? Toate aceste întrebări sunt juste pentru a determina dacă nouăzeciștii constituie într-adevăr o generație sau nu.

În fine, Daniel Cristea-Enache consideră că există fără îndoială o nouă generație, cu un nou program, care se desprinde de antecesoarea sa: „«Nouăzecismul» a avut prima tinerețe în ultimii ani ai epocii Nicolae Ceaușescu și debuturile editoriale ale autorilor săi importanți au aerul unei lupte cu un sistem osificat care peste puțin timp avea să explodeze. Cristian Popescu, Daniel Bănulescu, Dan Stanca, Radu Aldulscu, Ioan Es. Pop, Mihail Gălățanu sunt scriitorii unei generații-pivot, născută în ceaușismul crepuscular și afirmată în primul deceniu de libertate, după cele patru de totalitarism comunist.”¹² Exegetul aduce în discuție, la fel ca Sanda Cordoș, experiența din epoca ceaușistă, cu diferența că el alipește cele două generații despărțite de cea din urmă, precizând de asemenea și criteriile de natură estetică, ce fac din operele nouăzeciste componentele unui nou val poetic. Daniel Cristea-Enache menționează o serie de trăsături ale nouăzecismului, aplicabile atât prozei cât și poeziei: operele „explorează anii totalitarismului cu o libertate de selecție faptică și o expresie plastică oferită de anii libertății. [...] Mai repede sau treptat, se vede cum particularitățile artistice și obsesiile creative redevin mai importante decât căutarea și expunerea adevărurilor sociale.”¹³ Faptul că libertatea nu îi mai este refuzată individului schimbă total viziunea acestuia asupra societății, și dacă sub regimul comunist poetul masca în texte printr-un act de revoltă, acuzații la adresa sistemului, în noua eră, nu mai este interesat să cultive aceeași tehnică, din moment ce îi este permis să exprime direct ceea ce crede. În opinia exegetului, acest nou val este unul polimorf, întrucât „nu mai există un nucleu dur de generație, un set de elemente care să caracterizeze scrisul fiecăruia dintre componenții ei.”¹⁴ Aceeași opinie o are și Paul Cernat, care consideră că literatura creată de așa-numita generație '90 este una „a decompresiei, a întoarcerii refulatului și a recuperărilor de tot felul, în care «se varsă filioane multiple: neorealiste, vizionare, nonficionale, mizerabilist-sexualiste, spiritualiste, cyberpunk-iste ș.a.m.d. O expresie a tranziției posttotalitare, cu imaginarul ei defulatoriu, ieșit din țâțâni, și cu obsesiile/ căutarile ei identitare, (neo)maximaliste.”¹⁵ Deși criticii sunt de acord cu faptul că nu mai există un centru

¹² Daniel Cristea-Enache, *Nouăzecism*, în *Timpul*, Nr. 198, 2015, p. 17;

¹³ *Ibidem*;

¹⁴ *Ibidem*;

¹⁵ Paul Cernat, *Obsesia generaționistă în Bucureștiul cultural*, Nr. 12, / Supliment al *Revistei 22*, <http://www.romaniaculturala.ro/articol.php?cod=6042>, [accesat 23.09.2015];

la care operele poetice să se raporteze, opiniile lor cu privire la constituirea poezilor nouăzeciști într-o generație diferă. Pornind de la aceleași premise, direcțiile la care ajung sunt total diferite.

În concluzie, criticii nu oferă delimitări clare în legătură cu cele două generații, optzecistă și nouăzecistă, o serie dintre ei afirmând că sunt strâns legate, și că cea din urmă nu este altceva decât o prelungire a celeilalte. Mircea Martin s-a opus la o împărțire de acest gen, afirmând: „Nu am fost și nu sunt însă de acord cu perspectiva anexionistă, asimilatoare a optzeciștilor pentru că, voit sau nevoit, ea neglijează ori minimalizează noutatea literaturii nouăzeciste. Dacă optzecismul însuși e greu de unificat – și chiar lunedismul, nucleul său dur (să ne gândim la diferențele evidente între Ion Stratan, de pildă, și Romulus Bucur sau între Mariana Marin și Călin Vlășie) –, cu atât mai greu de acceptat este asimilarea producției noului val.”¹⁶ Criticul recunoaște autonomia noii mișcări, chiar dacă nu este clar în definiția unei structuri care să o cuprindă. De asemenea, există critici care susțin că nouăzeciștii constituie o generație nouă, cu trăsăturile ei particulare, bine diferențiate de cea a optzeciștilor. În fine, ceea ce rămâne de necontestat este faptul că poezii de factură nouăzecistă reprezintă o noutate pe care critica a avut dificultăți să o definească sau să o situeze într-un context cultural. Faptul că există atât de multe divergențe, demonstrează că literatura a intrat într-un ritm accelerat de schimbare, care până acum nu a putut fi încadrat în forme fixe, stabile.

Bibliografie:

1. Cernat, Paul, *Obsesia generaționistă în Bucureștiul cultural*, Nr. 12, / Supliment al *Revistei 22*, <http://www.romaniaculturala.ro/articol.php?cod=6042>, [accesat 23.09.2015];
2. Cristea-Enache, Daniel, *Literatura de azi, Dialoguri pe net*, Editura Polirom, 2013, https://books.google.ro/books?id=tKkaAgAAQBAJ&pg=PT193&lpg=PT193&dq=laurentiu+ulici++generatia+90&source=bl&ots=LdyoHF1Ze7&sig=sjj2knuOP3PnJpGamJwAmncCwNE&hl=en&sa=X&ved=0CB4Q6AEwAGoVChMIibT_0tbgyAIVTFkUCh29wAq5#v=onepage&q=laurentiu%20ulici%20%20generatia%2090&f=false, [accesat 24.09.2015];
3. Cristea-Enache, Daniel, *Nouăzecism*, în *Timpul*, Nr. 198, 2015;

¹⁶ <http://www.artspirit.ro/detalii-timp%20liber/7723/-Generatia-%E2%80%99990-Poezie-si-proza-%E2%80%93-dezbatere-si-lecturi,-pe-12-decembrie-2013,-la-Institutul-Cultural-Roman.html>; accesat 29.09.2015.

4. Dună, Raluca, *Tema lunii: generații literare: despre generații, de ieri și de azi*, în *România literară*, Nr. 15, 2010, http://www.romlit.ro/despre_generatii_de_ieri_si_de_azi, [accesat 20.09.2015];
5. Manolescu, Nicolae, (2000), Editorial: Generație literară, Nr. 2, în *România literară*, http://www.romlit.ro/generaie_literar, [accesat 20.09.2015];
6. Martin, Mircea, *Radicalitate și Nuanță*, Editura Tracus Arte, București, 2015;
7. Martin, Mircea, *Generația '90. Poezie și proză – dezbateri și lecturi*, în *Artspirit*, 2013, <http://www.artspirit.ro/detalii-timp%20liber/7723/-Generatia-%E2%80%9990-Poezie-si-proza-%E2%80%93-dezbateri-si-lecturi,-pe-12-decembrie-2013,-la-Institutul-Cultural-Roman.html>, [accesat 29.09.2015];
8. Spătărelu, Cristina, Burta-Cernat, Bianca, Anchetă, *Bursa debuturilor 1990-1999*, în *Bucureștiul cultural*, Nr. 12, / Supliment al *Revistei* 22, <http://www.romaniaculturala.ro/articol.php?cod=6054>, [accesat 27.09.2015]

Această lucrare a beneficiat de suport financiar prin proiectul “Excelență interdisciplinară în cercetarea științifică doctorală din România – EXCELLENTIA” cofinanțat din *Fondul Social European*, prin *Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013*, contract nr. POSDRU/187/1.5/S/155425.”